

Sandvikens Montessoriskola
Hyttgatan 5
811 33 Sandviken

2010-02-23
1 (12)
Dnr: 40-2009:1773

Sandvikens Montessoriskolas Ekonomiska
Förening
Vallringen 35 811 38 Sandviken

Kvalitetsgranskning av Sandvikens Montessoriskola i Sandvikenskommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat om Sandvikens Montessoriskola, med rektorn som ytterst ansvarig, har ett fungerande system för att följa upp och utvärdera elevers kunskapsutveckling. Vidare har det granskats huruvida skolan har ett system för att utforma åtgärder, i syfte att förbättra kunskapsresultaten på skolan. Granskningen och bedömningen av hur väl skolorna uppfyller statens krav har genomförts utifrån skollagen, läroplaner, övriga författningar för skolan samt forskning på skolområdet.

Skolinspektionen bedömer att Sandvikens Montessoriskola uppvisar kvalitetsbrister och behöver vidta åtgärder i följande avseenden:

- Rektorn behöver se till att skolans arbete med uppföljning av elevers kunskapsresultat blir mer systematiskt, dvs. att uppföljning av resultat på individnivå kompletteras med uppföljning på grupp- och skolnivå.
- Rektorn behöver se till att skolans arbete med utvärdering blir mer systematiskt, dvs. att analys av enskilda elevers resultat kompletteras med analyser av årskurser, ämnen eller andra relevanta grupper.
- Rektorn behöver se till att skolans arbete med åtgärder och utvecklingsinsatser blir mer systematiskt, dvs. skolans åtgärder och utvecklingsinsatser behöver i högre grad utgå ifrån analyser av kunskapsresultat, samt omfatta grupp- och skolnivån.

Inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 24 maj 2010 ska Sandvikens Montessoriskola skriftligt redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits samt hur insatserna avses leda fram till uttryckliga kvalitetsförbättringar gällande ovanstående brister.

Skolans redogörelse sänds per e-post/ post till mats.peterson@skolinspektionen.se, Mats Peterson, Undervisningsråd, Tillsyn och kvalitetsgranskning, Stockholm, enhet Öster, Skolinspektionen, Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm.

Skolinspektionens granskning av Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling i Sandvikens Montessoriskola i Sandvikens kommun

1. Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolors arbete med uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsresultat, samt av det åtgärdsarbete skolor bedriver, under perioden september 2009 till mars 2010. Granskningen av Sandvikens Montessoriskola i Sandvikens kommun ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport

”Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Kvalitetsgranskningens syfte är att påverka skolorna så att de får ökad kännedom om de krav som ställs på skolor och rektorn, samt att stärka de strukturer skolorna har så att de målinriktat kan följa upp, utvärdera och utarbeta åtgärder för att förbättra elevers kunskapsresultat.

Skolans arbete med uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling granskas i sin helhet över samtliga årskurser för att kunna se om skolan har ett sammanhållet system för kvalitetsarbetet samt för att kunna avläsa eventuella spridningseffekter mellan de lägre och högre årskurserna. Granskningen inriktar sig enbart på kunskapsresultaten, andra målområden skolan har ingår inte i denna granskning. Följande huvudfrågor ska belysas med hjälp av granskningen:

1. Ser rektorn till att det görs en kunskapsresultatbeskrivning (*uppföljning*) på skolan och att skolan har ett system för det arbetet?
2. Ser rektorn till att det görs en analys av vad kunskapsresultaten beror på (*utvärdering*) och att skolan har ett system för det arbetet?
3. Ser rektorn till att det utformas åtgärder som bygger på analysresultat och som syftar till att förbättra kunskapsresultaten?

2. Underlag för bedömning

2.1. Författningsstöd

De nationella skolförfattningarna anger att skolan har en skyldighet att utveckla sin verksamhet så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Rektorn har det övergripande

de ansvaret för skolans resultat och för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för bl.a. att skolans arbetsformer utvecklas (se vidare 4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, samt 9 kap. skollagen för fristående skolor).

2.2. Forskningsstöd

Det finns en vetenskaplig logik för att uppföljning och utvärdering ska göras för att skolorna ska kunna åstadkomma resultatförbättring. Enligt denna logik är ett bra kvalitetsarbete en förutsättning för förbättrad undervisningskvalitet, åtminstone på sikt. Ett uttryck som ofta återkommer inom skolforskning på området är *"framgångsrik skola"*. Det definieras som en skola *"där elevernas prestationer väsentligt överstiger resultaten i skolor i allmänhet med motsvarande villkor, främst med avseende på elevernas socioekonomiska bakgrund"*¹. Studier av framgångsrika skolor visar att dessa skolor kännetecknas av att de leds av en rektor som har starkt fokus på elevernas prestationer och har höga förväntningar på eleverna. Vidare pekar studierna på att framgångsrika skolor aktivt använder uppföljning och utvärdering som grund för utveckling av undervisningskvaliteten.

2.3. Bedömningsgrunder

De tre områden som är föremål för granskningen i detta projekt definieras på följande sätt:

Med *uppföljning* menas här en fortlöpande insamling av information om verksamheten. Uppföljning kan baseras på kvalitativa beskrivningar, betyg, sammanställningar av provresultat och andra nyckeltal.

Med *utvärdering* avses här en mer ingående granskning och värdering av verksamheten, dvs. en fördjupad analys för att förstå och kunna förklara resultat i förhållande till målen i verksamheten och därigenom få underlag för åtgärder.

Med *åtgärdsarbete* avses här det system skolan har för att utforma åtgärder, utifrån kunskapsresultatutvärdering och i syfte att förbättra resultaten på skolan.

Kvaliteten på arbetet med uppföljning, utvärdering och åtgärdsarbete *bedöms* utifrån två aspekter, dels i vilken mån rektorn tar det övergripande ansvaret för arbetet och dels i vilken mån arbetet kännetecknas av systematik.

Hög grad av systematik utmärks av att skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder:

¹ Grosin, L. (2003). Forskning om framgångsrika skolor som grund för skolutveckling. i *Skolutvecklingens många ansikten* (ss. 137-179). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

- är kontinuerligt och processinriktat; dvs. pågår ständigt och/ eller återkommande och inkluderar olika aggregeringsnivåer på skolan (elev-, grupp* -, samt en övergripande skolnivå)
- präglas av fastlagda rutiner; dvs. skolan har en tydlig planering, ansvarsfördelning, tidplan, dokumentation, verktyg och metoder
- fokuserar på förbättring/ bättre resultat
- i första hand är ett verktyg för ett internt utvecklingsarbete.

*Med grupp menas i denna granskning en aggregering av elevers kunskapsresultat på en mellannivå. Resultat på mellannivå kan följaktligen aggregeras för pojkar och flickor, klass, årskurs, arbetslag, olika ämnen, undervisningsmetoder eller resultat för andra relevanta grupperingar som skolan identifierar.

De metoder och material som utgör grunden för granskningens genomförande är analyser av dokument som skolan inkommit med till Skolinspektionen, en enkät till samtliga lärare som undervisar på skolan i årskurs 1-9 samt intervju med rektor/-rektorerna.

3. Sandvikens Montessoriskola

Sandvikens Montessoriskola är en liten fristående skola med sammanlagt 169 elever och 18 undervisande lärare. Skolan bedriver undervisning från årskurs 1 till 9. Skolan har en rektor som har det administrativa ansvaret och det pedagogiska ansvaret för årskurserna F-6. Den biträdande rektor har det pedagogiska ledningsansvaret för årskurs 7 till 9 samt ansvaret för fritidshemmet. Skolan blev godkänd som fristående skola 2001 och inledde undervisning i årskurs 1 till 6. År 2003 startades undervisning i de högre årskurserna.

Huvudman för skolan är Sandvikens Montessoriskolas ekonomiska förening. Rektor berättar i intervjun att det finns en kö av barn som vill börja på skolan, både i årskurs 1 och i senare årskurser. Rektorns analys är att skolan attraherar barn som söker sig till Montessoripedagogiken. Men skolan attraherar även elever till de senare årskurserna som söker sig bort från den kommunala skolan.

Det genomsnittliga meritvärdet har varierat mellan 201,5 och 227,2 mellan 2005 och 2009. Under höstterminen 2009 går 19 elever i årskurs 9. Statistiken för 2009 visar ett meritvärde på 214,7. 2009 nådde ca 90 procent av eleverna målen i alla ämnena. 2008 nådde alla elever utom två målen i alla ämnen i årskurs 9. Skolåret 2008/09 var alla flickor och alla pojkar utom en behörig till nationella program. Mellan 2005 och 2009 har 82 elever gått ut årskurs 9, av dessa har 11 inte nått målen i alla ämnen.

I kvalitetsredovisningen 2008/09 visas resultat från de nationella proven i svenska, matematik och engelska i årskurs 3, 5 och 9. Resultaten från de nationella proven visar att flickorna generellt sett presterar lite bättre än pojkarna i alla tre ämnena. Ett undantag

är i engelska i årskurs fem där alla pojkar når målen men endast 75 procent av flickorna.

I lärarenkäten skattar lärarna att skolans sammantagna kunskapsresultat är mycket bra. Rektorn skattar också kunskapsresultaten som bra i enkäten men i intervjun framkommer att han inte är helt nöjd med det sammantagna kunskapsresultatet. Rektorns syn på uppföljning, utvärdering och åtgärder är dock att man i skolans utvecklingsarbete tar lärdom av tidigare erfarenheter, sätter nya idéer och utvärderar. Rektorn menar att detta arbete är essentiellt för att skolan ska utvecklas och för att kunskapsresultaten ska bli bättre.

4. Skolinspektionens bedömning

4.1. Samlad bedömning av skolan

Enligt granskningens fyra kriterier för ett systematiskt arbete bedömer Skolinspektionen att Sandvikens Montessoriskola bedriver ett delvis systematiskt arbete med kunskapsuppföljning, analys och utvecklingsinsatser. Bedömningen är att skolan har en tydlig fokus på förbättring av kunskapsmålen vilket entydigt framgår i rektorns beskrivning, kvalitetsredovisning, arbetsplan och lärarenkät. I enlighet med skolans pedagogisk idé är det speciellt tydligt att elevens utveckling är i fokus. Uppföljning, utvärdering och analyser på elevnivå kännetecknas av fasta rutiner och kontinuerlig uppföljning. Det finns ett tydligt fokus på elever som riskerar att inte nå målen. Däremot finns brister i uppföljning, utvärdering och åtgärder på årskurs-, ämnes- och övergripande skolnivå. En trolig orsak till att det inte har funnits behov av att utveckla rutiner kring uppföljning, utvärdering och åtgärder i högre grad på grupp och skolnivå är att skolan är liten, vilket gör att det är praktiskt möjligt att se varje enskild elevs utveckling och behov. Trots arbetet med uppföljning, utvärdering och åtgärder på individnivå har det funnits ett flertal elever som inte nått målen i alla ämnen under årens lopp och det kan därmed vara angeläget att fortsätta systematisera arbetet med kunskapsuppföljning, utvärdering och åtgärder.

Skolinspektionen bedömer att det finns ett internt utvecklingsarbete, dvs idéer och strategier för förbättring men att utvecklingsinsatserna till exempel i högre grad skulle kunna relateras till en samlad bild (uppföljning) och konkret analys (utvärdering) av kunskapsresultaten, speciellt i de lägre årskurserna och på grupp och skolnivå.

Även om rektorn har en god inblick i det sammantagna kunskapsresultatet är inte kedjan uppföljning, utvärdering och åtgärder medvetandegjord på det sättet att rektorn kopplar ihop de faktiska kunskapsresultaten med utvecklingsinsatser. Att det finns brister i analysen av sammantagna kunskapsresultat på olika nivåer kan också bidra till att skolledning och lärare inte hittar de bästa åtgärdsinsatserna till de definierade problemen.

4.2. Uppföljning av elevernas kunskapsresultat

I detta avsnitt granskas om det sker en systematisk insamling och beskrivning av information om elevernas kunskapsresultat.

I Sandvikens Montessoriskola har man ett begränsat antal elever och en entusiastisk lärarkår och därmed är det inte svårt för rektorn att ha en överblick över skolans kunskapsresultat. I intervjun framgår dock att rektorn inte är helt nöjd med det kunskapsresultat som presenteras i 2008 års statistik. Han beskriver att kunskapsresultaten är viktiga och att de kontinuerligt bör följas upp. Om det sammantagna kunskapsresultatet säger rektorn:

"...vi är inte nöjda, det kan jag säga. ...men vi jobbar ju otroligt mycket på det här. Vi har en fantastiskt engagerad personal och det har vi därför att vi är en liten skola, för vi känner varandra väldigt bra. Vi känner att vi har en röd tråd, vi har väldigt mycket pedagogiska samtal alltså. Det är absolut det viktigaste. Pedagogiska samtal är det absolut viktigaste för en utveckling av skolan, det är helt klart."

I skolan används framför allt de skriftliga omdömena för att följa upp elevernas kunskapsresultat. De tre arbetslagen har återkommande och regelbundna träffar då man för pedagogiska samtal om hur det ser ut i klasserna men även samtal om organisatoriska frågor.

Det finns dock skillnader mellan högre och lägre årskurser. I intervjun med rektorn framkommer att uppföljning av resultat har skett mer i "kärnämnen" (matematik, svenska och engelska) upp till årskurs 6. I årskurs 7-9 följs kunskapsresultaten upp i alla ämnen. Sedan man börjat med skriftliga omdömen i alla ämnen har lärarna fått en tydligare överblick över resultaten i alla ämnen och i alla årskurser. På frågan: "har ni på din skola under det förra eller pågående läsåret tagit fram bedömningskriterier i de olika ämnena i den årskurs som du undervisar i?" svarar en majoritet av de lärare som undervisar i 6 till 9 att man tagit fram bedömningskriterier för enstaka ämnen. Lärare som undervisar i 1 till 5 uppger att man tagit fram bedömningskriterier för alla ämnen. Rektorn påpekar i faktagranskningen att skolan systematiskt har arbetat med att ta fram bedömningskriterier i alla ämnen och att det bara är i enstaka ämnen som det saknas bedömningskriterier.

På frågan om lärarna har redovisat enskilda elevers kunskapsresultat bekräftas rektorns bild då en övervägande majoritet av lärarna som undervisar i 6 till 9 uppger att de har redovisat elevernas resultat i form av skriftliga omdömen eller betyg under det pågående läsåret. Att digitalisera skriftliga omdömen är nästa steg i processen. I lärarenkäten svarar dock alla lärare att de tar hänsyn till elevernas sammantagna prestationer från tester, diagnoser, prov och redovisningar. I arbetsplanen för 2009/10 framgår att man i speciellt ämnena matematik, svenska och engelska planerar att arbeta vidare på att hitta och utveckla olika sätt att mäta eller följa upp elevers måluppfyllelse. De metoder som nämns är till exempel diagnoser, nationella prov, observationer i årskurs 1 till 6 i matematik. I svenska är målet att i årskurs 1 till 3 använda olika diagnostiska

material som t.ex. DLS och LUS och i 7 till 9 använda individuella utvecklingsplaner mer systematiskt. I engelska vill man mäta måluppfyllelsen i de lägre årskurserna mer med hjälp av observationer och i de högre årskurserna med hjälp av elevernas individuella utvecklingsplaner. Detta tyder på att man har en ambition att utveckla metoder för kunskapsuppföljning inom olika ämnen.

Uppföljning av kunskapsresultaten görs framför allt på elevnivå men även i vissa årskurser. I kvalitetsredovisningen redovisas resultaten från de nationella proven i årskurs 3 och 5. Samtidigt framhäver rektorn att det är lika viktigt att ha kontroll över huruvida varje elev når upp till målen t.ex. i årskurs 6. Den uppföljning som görs på gruppnivå, det vill säga uppföljning av resultat för till exempel en hel klass eller för flickor alternativt pojkar sker mer i muntliga diskussioner på arbetslagsmöten. Det samma gäller för hur en årskurs ligger till i ett visst ämne. Rektorn får informationen om hur till exempel en årskurs 5 ligger till i slöjd om det finns problem som just den läraren har uppmärksammat. Detta innebär att informationen om resultat för olika grupper inte finns systematiskt dokumenterad. En orsak kan vara att skolan är liten och delegeringen och ansvarsfördelningen är förhållandevis tydlig ändå. Information kan därför flyta mellan lärarkollegiet, skolläda och speciallärare och specialpedagog när det finns behov av att till exempel sätta in åtgärder av något skäl utan formell dokumentation.

En sammantagen tolkning av intervjun, lärarenkäten, kvalitetsredovisningen och arbetsplanen är att det finns ett internt utvecklingsarbete som strävar mot att framför allt förmå alla elever att nå målen i alla ämnen. Detta görs på ett systematiskt sätt och i enlighet med Montessoripedagogiken. Att skolan är liten gör också att det finns tid och resurser att koncentrera sig på enskilda individer. Rektorn berättar att det finns en skillnad mellan den gruppen av elever som inte gått hela sin skolgång på skolan utan kommit senare och de elever som gått på skolan sedan förskoleklassen eller första klass. Rektorn antyder att den senare har bättre resultat än den förra. Därför läggs speciellt mycket energi ned på de elever som kommer nya till skolan i årskurs 7 och som sökt sig från andra skolor. Skolan satsar mycket på individanpassad undervisning för att eleverna ska ha uppnått målen i "kärnämnen" när de går ut årskurs 9. Arbetet med uppföljning på elevnivå sker därför kontinuerligt och det finns rutiner kring ansvarsfördelning, mötesformer och standardiserade bedömningskriterier. En slutsats är dock att det systematiska arbetet med uppföljning på andra nivåer än elevnivå kan utvecklas.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med uppföljning av kunskapsresultat är delvis systematiskt.

Enskilda elevers kunskaper följs upp kontinuerligt och genom fasta rutiner med hjälp av bl.a. skriftliga omdömen, utvecklingssamtalen och arbetslagsträffar. Ansvar för detta arbete är tydligt fördelat mellan rektorn och biträdanderektorn. När det gäller att följa upp enskilda elevers resultat är bedömningen att arbetet är i hög grad systematiskt och väl uppfyller de krav som ställs på verksamheten.

Skolinspektionen bedömer dock att skolans arbete med uppföljning av kunskapsresultat på grupp- och skolnivå är delvis systematiskt. Bedömningen är att skolan behöver hitta en metod, eller tydliggöra en befintlig metod för att aggregera enskilda elevers resultat på gruppnivå. Detta skulle kunna vara till hjälp för att skolan ska kunna få en mer översiktlig bild över hur grupper av elever når målen i alla ämnen och i alla årskurser. En sådan mer samlad bild i sin tur skulle kunna leda till att skolan i högre grad kunde utvärdera betydelsen av t.ex. olika arbetssätt och undervisningsmetoder.

4.3. Utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om det på skolan sker en systematisk analys och värdering av kunskapsresultaten för att finna förklaringar och kunna vidta relevanta åtgärder.

I Sandvikens Montessoriskola sker utvärdering av kunskapsresultaten främst på individnivå. En övergripande tolkning av intervjun, kvalitetsredovisningen, arbetsplanen och enkäten är att det synsätt som råder på skolan är att undervisningen kan anpassas efter elevens behov. Det är dock möjligt att detta synsätt styr bort analysen från arbetssätt, metoder och strategier.

Ett exempel på detta skulle kunna vara att det i kvalitetsredovisningen nämns att *"skolan ska arbeta mer för att kompetenserna ska användas på bästa sätt i arbetet med att hjälpa och stödja eleverna i deras lärande"*. Men i intervjun med rektorn förekommer inga konkreta exempel på hur detta arbete ser ut. Det framkommer inte heller några exempel på om rektorn har tankar kring varför vissa lärare lyckas bättre än andra och om det skulle gå att överföra lyckade undervisningsmetoder till andra ämnen.

Ett exempel som visar att det inte finns en medvetenhet om möjligheten att systematiskt analysera undervisningsmetoder och organisation syns i rektorns beskrivning av NO-lärares arbete. Enligt rektorn gör NO-läraren diagnoser och analyserar elevernas NO-kunskaper i årskurs sju på ett mer systematiskt sätt än andra lärare. Detta kan tolkas som att det finns lärare som gör analyser på ämnes- och gruppnivå, på ett sätt som sträcker sig utöver utvärdering av enskilda elevers resultat. Lärares utvärdering skulle kunna fungera som en förebild för hur arbetet vidare kan systematiseras för att stärka det interna utvecklingsarbetet ännu mer.

Analysen på gruppnivå är mer intuitiva och kännetecknas inte av systematik i lika hög grad som analyserna på individnivå även om det finns analyser på gruppnivå av olika slag. Ett exempel på två grupper som är centrala i skolans arbete är de elever som börjat i skolan tidigt för pedagogikens skull och de elever som sökt sig till skolan från en annan skola under senare årskurs. Detta är ett exempel på två kategorier av elever som ligger till grund för ett för skolans specifikt problem relaterat till kunskapsresultat. Kategoriseringen färgar också skolans åtgärdshantering. Det är speciellt i början på årskurs 7 som diagnoser görs i framför allt "kärnämnen" för att kartlägga nya elevers kunskaper.

I lärarenkäten framkommer att lärarna upplever att de har diskuterat kunskapsresultat för olika elevgrupper. Alla lärare som undervisar i årskurs 1 till 5 uppger att man gör

analyser på elev-, grupp- och skolenivå. Likaså anger en övervägande majoritet av lärarna i de högre årskurserna tycker att analyser av bakomliggande orsakerna till kunskapsresultaten görs på individ, grupp och skolenivå. Lärarna är mycket enhälliga i den upplevelsen. Rektorn uppger i intervjun att det tillfälle då man kontinuerligt stämmer av hur det går för eleverna på de högre årskurserna är morgonmötena. Utöver det har man även konferenser där man analyserar elevernas kunskapsresultat.

Alla är eniga om att det görs analyser av enskilda elevers resultat som kontinuerligt diskuteras och att det finns rutiner och tidsplaner. Däremot är det otydligt var och hur ofta man analyser årskurser, ämnen eller andra gruppers resultat och hur rektorn tar del i utvärderingarna av kunskapsresultaten. Rektorn har vid faktagranskningen påpekat att det görs analyser på andra nivåer än av enskilda elevers resultat, något som inte framkommer genom exempel vid intervjun eller i kvalitetsredovisningen.

Tolkning är därför att utvärderingen på grupp- och skolövergripande nivå inte är lika systematisk som arbetet på individnivå. Det är möjligt att analyser görs löpande i diskussionsform i arbetslagen och på morgonmöten och att lärarna därför upplever att de utvärderar och analyserar gruppers resultat. När skolledningen analyserar olika samlade resultat som till exempel en årskurs resultat i olika ämnen så verkar det inte vara något som dokumenteras i protokoll eller minnesanteckningar, utan mer sker i muntlig form. Detta tyder på att det brister i fasta rutiner och tydlighet kring utvärdering även om det pågår kontinuerligt och informationen muntligt flyter mellan skolledning och lärarkollegiet. Att det brister i utvärdering av kunskapsresultat på skolövergripande nivå är även synligt i kvalitetsredovisningen där det står mer om hur man arbetat än om vad som orsakar lyckade eller mindre lyckade resultat. Även om rektorn har delegerat det pedagogiska ansvaret till biträdande rektorn så innebär det att det analytiska arbete som görs inte kännetecknas av fasta rutiner. Det innebär också att analyser av olika elevgruppers resultat och av skolans sammantagna resultat inte på ett medvetandejort plan ligger till grund för utvecklingsinsatser även om det pågår en strävan mot förbättring på ett mer intuitivt plan.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med utvärdering av kunskapsresultat är delvis systematiskt.

När det gäller arbetet med att utvärdera enskilda elevernas kunskapsresultat bedöms arbetet väl uppfylla de krav som ställs på verksamheten. Arbetet kännetecknas av tydlig ansvarsfördelning och fasta rutiner. Däremot är utvärdering av hela grupper av elever såsom årskurser, ämnen eller flickor och pojkar i mindre grad systematisk då sådan analys sker mer oplanerat. I de olika ämnena, både på högre och lägre årskurser är det matematik, svenska och engelska som lyfts fram som mer viktiga. Det vill säga utvärdering görs mer systematiskt i matematik, svenska och engelska med målet att alla elever som går ut nian ska ha nått målen i de ämnena. Även om ett visst analytiskt arbete görs, så är bedömningen att det finns liten medvetenhet kring innebörden och betydelsen av utvärdering enligt hur utvärdering är definierat i kvalitetsgranskningen.

Utvärderingen är inte direkt relaterat till en idé om ett internt utvecklingsarbete där kunskapsmålet är i fokus.

4.4 Åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om skolan har en systematik i arbetet med att utforma åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten.

På Sandvikens Montessoriskola pågår ett åtgärds- och utvecklingsarbete. Frågan är om det åtgärdsarbete som görs är åtgärder baserade på uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i enlighet med projektets definition.

På Sandvikens Montessoriskola är målet att alla elever ska bli behöriga till gymnasiet och det målet genomsyrar hela Kvalitetsredovisningen, och diskuteras speciellt under rubriken "*Kunskapsresultat och måluppfyllelse*", det framkommer också tydligt i intervjun med rektorn. Det poängteras att eleven ska få den hjälp och det stöd som behövs och att undervisningen ska anpassas efter varje enskild elev. Mycket av det mer konkreta åtgärdsarbetet handlar om att introducera individuella åtgärdsprogram. Arbetet är systematiskt såtillvida att det finns fasta rutiner och kontinuitet i arbetet. Till exempel så jobbar elevhälsoteamet kontinuerligt med uppföljning av åtgärdsprogrammen. På klasskonferenser dokumenteras alla elevers resultat, även de utan åtgärdsprogram. Vanligtvis har man klasskonferens en gång per termin men vid behov sätter man in extra klasskonferenser. På dessa utvärderas åtgärdsprogrammen. I lärarenkäten uppger lärarna att åtgärdsarbetet bygger på en analys av kunskapsresultat och att åtgärder följs upp kontinuerligt. Deras svar tyder på att det finns en röd tråd mellan uppföljning, utvärdering och åtgärder.

Som skolan själv lyfter fram i både arbetsplanen och kvalitetsredovisningen så finns det en ambition att använda kompetenser så som till exempel speciallärare och specialpedagog på bästa sätt utifrån en analys på skolnivå. De åtgärder som presenteras i kvalitetsredovisningen är dock inte baserade på orsaksförklaringar. I intervjun nämns inte heller några tydliga exempel på hur kopplingen mellan analys och utvecklingsinsatser på en annan än elevnivå har sett ut eller planeras att se ut. I intervjun framkommer inte att skolans ledning har en förståelse för på vilket sätt analysarbetet är kopplat till utvecklingsinsatser eller huruvida en aggregerad analys kan bidra till skolans utveckling. Dock framkommer att det görs vissa utvecklingsinsatser på årskurs- eller ämnesnivå initierade av enskilda lärare eller av biträdande rektorn. Ett exempel som rektorn lyfter fram vid faktagranskningen är att under diskussioner i en klasskonferens kom man fram till att en hel klass behövde extra resurser. Åtgärden som gjordes då var att omfördela befintlig personal och både speciallärare och annan pedagogisk personal knöts till klassen.

En tolkning av den sammantagna bilden som ges i intervjun, enkäten och kvalitetsredovisningen är att det finns ett kontinuerligt utvecklingsarbete av elever som riskerar

att inte nå målen. Att ett sådant utvecklingsarbete pågår verkar framför allt bero på en hög ambitionsnivå och stor entusiasm hos skolledningen. Skolledningen verkar också ha stor legitimitet hos lärarna. Det är troligt att det finns rutiner av mer informell karaktär och att det informellt finns en tydlighet kring arbetet med åtgärder och även kring andra pedagogiska och organisatoriska förändringar även om formella rutiner saknas.

Bedömning: Skolinspektionens bedömning är att Sandvikens Montessoriskolas arbete med åtgärder är delvis systematiskt. Speciellt uppfyller arbetet de krav som ställs på verksamheten när det gäller ett kontinuerligt åtgärdsarbete på elevnivå. Arbetet med åtgärder på elevnivå kännetecknas av en tydlig arbetsfördelning och fasta rutiner i termer av dokumentation och uppföljning. Rektorn är väl insatt i arbetet och i hur arbetet med åtgärdsprogram är organiserat. Även om rektorn har delegerat mycket av det pedagogiska ansvaret så kan han ta det faktiska ansvaret då det finns ett system bl.a. för åtgärdsprogram som möjliggör insyn.

Skolinspektionen bedömer vidare att arbetet med åtgärder och utvecklingsinsatser på årskurs, ämnesnivå och annan gruppnivå enbart är delvis systematiskt och kan förbättras. Det brister speciellt i utvecklingsinsatsernas förankring i en analys av tydligt definierade problem. Arbetet med utvecklingsinsatser är också i liten grad systematiskt när det gäller fasta rutiner såsom dokumentation om målet och utvärderingen av utvecklingsinsatsen. Då systematiken kring åtgärder och utvecklingsinsatser brister har rektorn svårt att ta det faktiska ansvaret då "systemet" inte är transparent och överskådligt.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Johanna Värlander
Föredragande